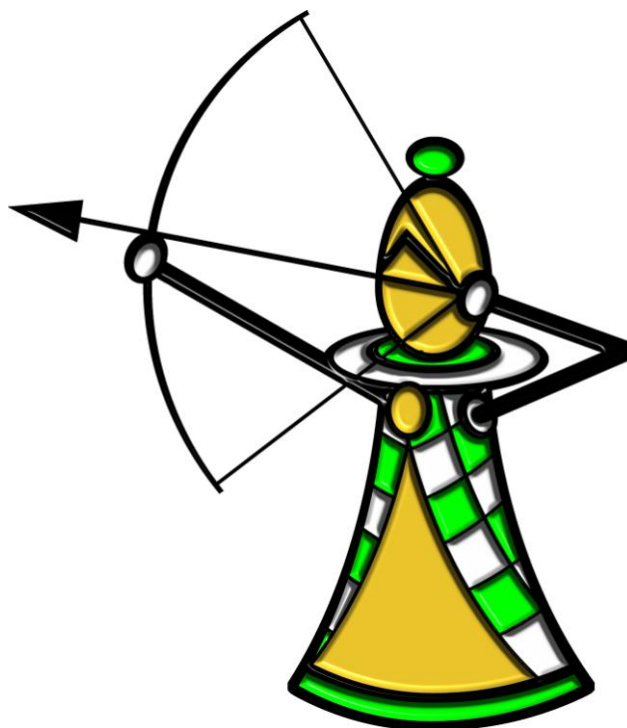

Šachová školička

Realizátor projektu:

Šachový klub Spartak Chodov

ČSA 689

357 35 Chodov

IČO: 22749411

www.sachychodov.cz, e-mail: sachychodov@seznam.cz

Aktualizováno: srpen 2015

Šachová školička 2015/16

ŠK Spartak Chodov v roce 2013 připravil zajímavý projekt šachové školičky spočívající ve společném trénování dětí a rodičů. Vedle tzv. přípravky, kam mohou docházet děti se zájmem o královskou hru již od 6 let za předpokladu, že mají určité šachové znalosti, existuje i alternativa v podobě společných tréninků. Školičku je možno si vyzkoušet první měsíc bez jakékoliv platby a pak se na základě zkušenosti a zájmu dítěte rozhodnout.

První dva roky existence prokázaly, že projekt má smysl, neboť rodiče se seznámí blíže s fungování dítěte při tréninku a mohou ho podpořit při domácí práci, čímž dochází k užšímu spojení mezi trenérem, dítětem a rodičem. Dítě může docházet na šachy s cílem si je zahrát a mít zajímavý koníček, stejně jako s cílem postupného zintenzivnění tréninku a nastartování sportovní kariéry. Úžasným výsledkem spolupráce s rodiči je skutečnost, že všechny děti školičku úspěšně dokončily a v oddíle zůstávají i další rok. Rodiče zaslouží velkou pochvalu :-).

Proč vůbec takový projekt realizovat?

1. Mnohé děti v brzkém věku mohou mít již šachové předpoklady, ale nejsou připraveny trávit trénink bez přítomnosti rodičů.
2. Rodiče se zapojením do tréninku naučí zábavnou formou základům této krásné hry a mohou tak i doma podporovat zájem dětí o hru, pomáhat jim.
3. Rodiče mají možnost smysluplně trávit čas společně se svými dětmi a sledovat tak jejich rozvoj.
4. Rodiče se mohou při trénincích střídát podle svého aktuálního pracovního vytížení.
5. Děti se silným zájmem o hru mohou docházet i do přípravky a svůj trénink tak zintenzivnit opakováním probrané látky.

Šachy jsou sportem i uměním. Rozvíjejí komplexně osobnost každého jedince, což se pozitivně projevuje nejen na sportovním poli, ale i ve škole a v životě obecně.

Co je cílem šachového tréninku kromě dosahování sportovních met?

- rozvíjet inteligenční kvocient (IQ);
- pěstovat kritické, kreativní a originální myšlení;
- posílit kompetence k řešení problémů – dítě se naučí nezávisle a zodpovědně dělat obtížná a hypotetická rozhodnutí;
- zvýšit jazykové, matematické, paměťové schopnosti a dovednosti číst;
- procvičováním zpřesňovat a zrychlovat rozhodování pod časovým tlakem, což je dovednost, která může pomoci zlepšit školní úspěšnost;
- učit, jak myslet logicky a efektivně, vybírat „nejlepší“ volbu z velkého množství možností;
- odhalit nadané žáky, kteří svým skutečným schopnostem zůstávají hodně dlužni – hledání talentů a jejich rozvoj;
- demonstrovat důležitost flexibilního plánování, koncentrace a především důsledků našich rozhodnutí;
- naučit děti nejprve myslet a až potom konat ☺

Nechceme čtenáře unavovat velkým množstvím dat, ale pro zajímavost jsme Vám do přílohy vložili informace ze dvou velmi zajímavých zdrojů.

*Bc. Marcel Vlasák,
předseda klubu a trenér*

Příloha:

Zajímavé informace k šachovému tréninku

Koncentrace, trpělivost a vytrvalost

Mladé nezkušené hráče šachy učí, jakou cenu má koncentrace a poskytuje jim bezprostřední trest za jejich chyby. Jen málo učebních nástrojů poskytuje takovou rychlou zpětnou vazbu. Jedno selhání v koncentraci může vést k hrubé chybě, která může znamenat dokonce konec hry. Pouze zaměřená pozornost, trpělivost a vytrvalost mladého hráče šachu je základem trvale příznivých výsledků, což jsou vlastnosti, které jsou stejně důležité pro podávání dobrého výkonu ve škole (třeba při písemných testech) či později při vykonávání profese.

Analýza, logika a řešení problémů

Studie provedená v letech 1990-92 v New Brunswicku v Kanadě prokázala přínos šachu pro rozvoj dovedností řešit problémy u malých dětí (Gaudreau 1992). Integrovaním šachu do tradičního matematického kurikula učitelé byli schopni významně pozvednout průměrné skóre svých žáků v testech zaměřených na řešení problémů. Skóre těchto dětí bylo daleko vyšší než u těch žáků, kteří se zúčastnili pouze standardních matematických kurzů. Bylo též zjištěno, že šachy rozvíjejí kritické a kreativní myšlení (Ferguson 1979-83).

Rozhodování ve světě informací

Šachy jsou jedním z nejvíce efektivních učebních nástrojů k přípravě dětí pro jejich úspěšné fungování ve světě „zavaleném“ informacemi, v němž je naše rozhodování stále obtížnější. V tomto světě musí být studenti schopni reagovat rychle, pružně a kriticky. Musí se prokousat obrovským množstvím informací, přičemž musí rozpoznat, co je podstatné a co je irelevantní. Také potřebují získat potřebné dovednosti k tomu, aby byli schopni se (na)učit nové technologie rychle, stejně jako řešit nepřetržitý proud problémů, spjatých s těmito technologiemi.

Toto je oblast, kde šachy jako nástroj k rozvoji mysli našich dětí se zdají být zvláště účinné. Svou pravou podstatou šachy prezentují stále se měnící sadu problémů. Vyjma skutečného začátku hry, kde je možné naučit se z paměti nejsilnější varianty – každý tah vytváří novou pozici. Každý z hráčů se pokouší najít ten „nejlepší“ tah tím, že kalkuluje směrem dopředu, hodnotí tyto budoucí možnosti za pomoci teoretických principů. Je důležité, že možná existuje více než jeden „nejlepší“ tah, právě jako ve skutečném světě možná existuje více než jedna nejlepší volba. Hráči se musí učit rozhodnout se, i když odpověď je dvojnásobná/vícenásobná/nejasná nebo obtížná.

Sociální schopnosti

Společná tvorba, která je výsledkem zápolení na šachovnici, přináší přátelství, která mohou překračovat hranice a přetrvávat desetiletí. Podání ruky na začátku i konci partie učí děti respektu k soupeři. Učitelé na amerických školách si povšimli, že po zavedení šachu do školy ubylo mezi žáky hádek a agresivity. Jeden z ředitelů pak poznamenal, že je to i skvělý protidrogový program.

Šachy – hra královská

Studie provedená v USA ukázala, že šachy dokáží rozvíjet děti účinněji než jiné logické nebo počítačové hry. Šachy jsou zřejmě účinnější i než tradiční způsob výuky, neboť italská studie ukázala, že i žáci, kteří měli jednu hodinu matematiky nahrazenou výukou šachu (tj. měli o jednu hodinu matematiky méně), měli lepší výsledky v matematických testech než žáci, kteří byli vzděláváni pouze v matematice. Nepodařilo se identifikovat jeden či dva faktory, které způsobují, že šachy jsou tak efektivním nástrojem při rozvoji dětí. Zřejmě se jedná o souhrn více faktorů, které jsou „královsky“ namíchané.

**PhDr. Milan Procházka,
Centrum pro rozvíjení intelektu**

Zdroj: <http://pravoninsachy.txt.cz/clanky/28681/sachy-delaji-deti-chy/>

Empirický výzkum BŠŠ Frýdek-Místek

Velmi zajímavý výzkum provedla nedávno Beskydská šachová škola Frýdek-Místek, dnes nejsystematičtěji pracující oddíl s dětmi a mládeží, který si můžete podrobně prostudovat na stránkách www.chessfm.cz/content/materske-skoly-s-vyukou-sachu.

My Vám zde na ukázkou představíme závěr výzkumu srovnávající výsledky šachistů a nešachistů v kognitivních (poznávacích) procesech.

Závěr výzkumu

Výsledky výzkumu napovídají o úspěšnosti šachových dětí nad nešachovými v kognitivních procesech. Za jednoznačné vítězství šachistů lze označit soustředěnost, kde žádné nešachové dítě nezískalo v úkolu více bodů než šachista. Také prostorová orientace, časová posloupnost a myšlenkové operace naznačují, co by mohl trénink v šachovou hru podporovat. I ve zbývajících kognitivních procesech (pozornost, paměť, zrakové vnímání) bylo číslo úspěšnosti šachistů převyšující nad nešachisty. Celkový poměr bodů byl 807 : 563 pro šachisty (v průměru 40 : 28 bodů ze 63 možných).

V porovnání úspěšnosti odpovědí vzhledem k 100% bodovému zisku ze všech 7 úkolů zaměřené na kognitivní procesy dělala dětem největší problém akustická paměť, když z 10 možných slov děti zopakovaly v průměru 4. Šachisté získali 46% úspěšnost, nešachisté pouhých 32%.

V porovnání úspěšnosti odpovědí vzhledem k 100% bodovému zisku ze všech 7 úkolů zaměřených na kognitivní procesy dělala dětem nejmenší problém pozornost. 84% úspěšnost šachistů a 69% úspěšnost nešachistů poukázala, který kognitivní proces je dětem nejbližší. Také myšlenkové operace šachistů s 83% úspěšností v odpovědích napovídaly, v čem může šachová hra podporovat rozvoj kognitivních procesů (nešachisté získali 64%).

Rozdílnost mezi kognitivními procesy dívek a chlapců ukázal výzkum jako nepatrný. Největší bodový rozdíl mezi šachisty a nešachisty byl v časové posloupnosti a pozornosti.